

ایستگاه مترو تبلور یک فضای شهری سرزنده

۱- پریسا طاهریان، کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه تربیت مدرس
تهران، پل گیشا، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده هنر و معماری (نویسنده مسئول)

parisataherian24@gmail.com

چکیده:

با توجه به تراکم استفاده و حضور گسترده مردم در ایستگاه‌ها از یک سو و کمبود فضاهای شهری از سوی دیگر، نیاز به طراحی و توجه به فضاهای مردمی (ایستگاه‌ها) احساس می‌شود. به این ترتیب می‌توان ایستگاه‌های مترو را از فضای گذار به فضایی برای مکث و ماندن تبدیل کرد. امروزه بازآفرینی فضاهای شهری به عنوان یک ضرورت در زندگی شهری احساس می‌شود و این در حالی است که در الگوهای جدید شهرسازی توجه اندکی به این موضوع می‌شود. هدف دستیابی به ویژگی‌های تاثیرگذار بر کیفیت فضایی ایستگاه‌های مترو و اینکه چگونه می‌توان از این عوامل در جهت تبدیل ایستگاه‌ها به یک فضای شهری سرزنده بهره برد. این عوامل توأماً باید از یک سو جنبه‌های فیزیکی و روانی انسان را برای حضور در یک فضای شهری در نظر بگیرد و از سوی دیگر به جنبه‌های کالبدی محیط توجه داشته باشد. در این پژوهش، با استفاده از روش تحقیق توصیفی و تحلیلی ابتدا با مرور منابع، سوابق موضوع مورد بررسی قرار گرفته است و سپس از طریق پرسشنامه نظرات مردم گردآوری شده و نهایتاً عوامل موثر برای بهره‌گیری در طراحی ایستگاه‌های مترو به منظور تبدیل آن به فضاهای شهری سرزنده تبیین شده است.

واژه‌های کلیدی: ایستگاه مترو- فضای شهری- سرزندگی

مقدمه:

با گسترش جوامع انسانی و ارتقا نیازهای بشر برای زندگی بهتر از یک سو و محدودیت منابع موجود در محدوده‌های زیستی از سوی دیگر ضرورت جابجایی انسان از اهمیت بالایی برخوردار است. از این رو دستیابی به حمل و نقل ایمن، راحت، سریع و نسبتاً ارزان یکی از اهداف همیشگی جوامع انسانی طی دوران‌های مختلف بوده است. امروزه با پیشرفت فناوری نوین، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها در راستای حمل و نقل ریلی انجام گرفته است. از مزایای حمل و نقل ریلی نسبت به سایر روش‌های حمل و نقل می‌توان به ایمنی بیشتر، مصرف انرژی کمتر و حفظ محیط زیست اشاره کرد. پایانه‌ها و ایستگاه‌ها به عنوان یکی از مهم‌ترین حوزه‌های استفاده از حمل و نقل ریلی به دلیل پیوستگی و تلفیق با فضاهای شهری و زندگی عمومی از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند، از سوی دیگر ایستگاه‌ها به علت ایجاد رفتارها و نیارهای جدید متناسب با خود، به عنوان یکی از موضوعات قابل تأمل در عرصه معماری و شهرسازی مورد توجه قرار می‌گیرند (مردمی، کریم، ۱۳۹۰، ۳۲).

ایستگاه‌های مترو به عنوان یک نقطه فعال در سطح شهر عمل می‌کنند، این فضا محل بروز تعاملات اجتماعی، فعالیت‌های فردی و گروهی، رویدادها و ... است. اغلب به دو صورت: سر پوشیده و باز بروز پیدا می‌کند. این سیستم که روزانه تعداد کثیری از شهروندان شهر را درگیر خود می‌کند تبدیل به یکی از فضاهای مهم و قابل تأمل در شهر شده است. فضاهایی که به دلیل حجم بالای